

2015-ci il noyabrın 1-də keçirilmiş Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərdə vətəndaşların seçki hüququnu pozan hərəkətlərdən (hərəkətsizliklərdən) və qərarlardan şikayətlərin araşdırılması məqsədi ilə Mərkəzi Seçki Komissiyasının nəzdində yaradılmış ekspert qrupunun üzvü İlkin Şahbazovun Mərkəzi Seçki Komissiyasına daxil olmuş 14 noyabr 2015-ci il tarixli 181 sayılı müraciət üzrə

RƏYİ

Bakı şəhəri

17 noyabr 2015-ci il

Mən, ekspert qrupunun üzvü İlkin Şahbazov 2015-ci il noyabrın 1-də keçirilmiş Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərdə 23 sayılı Nəsimi-Səbail seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizəd Qasımlı Azər Ağaçasım oğlunun 2015-ci il noyabrın 14-də Mərkəzi Seçki Komissiyasına yazılı müraciətini araşdıraraq aşağıdakıları müəyyən etdim:

Müraciət Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 112-ci, 112-1-ci maddələrinə və "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına və dairə seçki komissiyalarına seçki hüquqlarının pozulması ilə əlaqədar şikayət və müraciətlərin verilməsi və onlara baxılması qaydaları haqqında Təlimat"a uyğun olaraq tərtib edilərək müəyyən edilmiş müddətdə verildiyindən müvafiq rəy verilməsi üçün tərəfimdən icraata qəbul edilmişdir.

Araşdırma prosesində müraciət etmiş deputatlığa qeydə alınmış namizədlə əlaqə saxlanılmış, ona əlavə sənədlər və materiallar təqdim etmək, araşdırmada və iclasda iştirak etmək hüquqlarının olması izah edilmişdir. Namizəd A.A.Qasımlı araşdırmada iştirak etmiş, eyni zamanda onun tərəfindən təqdim edilən videogörüntülər və fotolar onun iştirakı ilə aradılmış, seçki məntəqələrində tərtib edilməsi ehtimal olunan bir neçə akt araşdırmaya təqdim edilmişdir.

Müraciətdə səsvermə günü 23 sayılı Nəsimi-Səbail seçki dairəsinin 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 25, 27, 28, 30 və 31 sayılı seçki məntəqələrində müşahidənin aparılması üçün şəraitin yaradılmamasını, məntəqə seçki komissiyalarının üzvləri tərəfindən müşahidə prosesinə maneə törədilməsini, bəzi seçki məntəqələrində səsverməyə hazırlığın gec başlanmasını, seçici siyahısında adları olmayan şəxslərin səsvermədə iştirak etməsini, seçki hüququ olmayan şəxslərin seçki məntəqələrinə daxil olmasını, bir seçicinin digərinin əvəzinə səs verməsini, məntəqələr üzrə seçici fəallığının aşağı olmasını, seçicilərin seçici vəsiqəsi olmadan tək şəxsiyyət vəsiqəsi ilə səsvermələrini, bəzi seçki məntəqələrində seçki qutularına topa seçki bülletenlərinin atılmasını, videoçəkilişə icazə verilməməsini, səsələrin hesablanması zamanı qanun pozuntularına yol verildiyini göstərərək müraciətdə qeyd olunan seçki

məntəqələri üzrə səsvermənin nəticələrinin ləğv edilməsini və seçki dairəsi üzrə səsvermənin nəticələrinin isə etibarsız hesab edilməsini tələb etmişdir.

Şikayətin araşdırılması ilə əlaqədar dairə seçki komissiyasının əhatə etdiyi 2, 9, 11, 12, 13, 15, 17, 20, 22 və 28 sayılı seçki məntəqələrində quraşdırılmış vebkameralarda olan videoyazılardan istifadə edilmiş, orada olan görüntülərə baxış keçirilmiş, müraciətdə və təqdim olunmuş aktlarda iddia olunan pozuntular öz təsdiqini tapmamışdır.

Araşdırma prosesində ərizəçi tərəfindən təqdim edilmiş səsvermə günü müxtəlif seçki məntəqələrində tərtib edilməsi iddia edilən aktlar araşdırılmış, bəzi aktlarda ziddiyyətin olduğu və onun müvafiq qaydada tərtib edilmədiyi müəyyən edilmişdir. Mübahisələndirilən seçki məntəqələri üzrə seçmə üsulu ilə bir neçə seçki məntəqəsində tərtib edilmiş aktlarda, o cümlədən 4 sayılı seçki məntəqəsində H.M.Məmmədov tərəfindən saat 8.05 tərtib edilmiş aktda səsvermənin nəticələrinə dair protokolun 1-6-cı bəndlərinin səsvermə başlamazdan əvvəl doldurulmaması, həmin seçki məntəqəsində pozuntu kimi 4 nəfər seçicinin seçici vəsiqəsi ilə deyil, şəxsiyyət vəsiqəsi ilə səsverməsini, 6 sayılı seçki məntəqəsində E.Ə.Həmzəyev tərəfindən saat 7.10-da tərtib edilmiş aktda müşahidəçilərin həmin məntəqəyə buraxılmaması, həmin seçki məntəqəsində səsverməyə hazırlığın saat 7.32-də başlanması, eyni seçki məntəqəsi üzrə seçki bülletenləri sayılarkən onların qarışıq olması, 7 sayılı seçki məntəqəsində L.Y.Əliyeva və C.Əliyev tərəfindən saat 8.00-da pozuntuya dair tərtib edilən aktda seçki qutularının nömrələnməməsi, 8 sayılı seçki məntəqəsi məntəqə seçki komissiyası sədrinin həmin məntəqəyə saat 7.30-da gəlməsi, 13 sayılı seçki məntəqəsində videoçəkilişə icazə verilməməsi, 16 sayılı seçki məntəqəsində məntəqə seçki komissiyası tərəfindən komissiya üzvləri arasında vəzifə bölgüsünün aparılmaması, həmin seçki məntəqəsinə bir neçə seçicinin eyni vaxtda daxil olması qanun pozuntusu kimi qiymətləndirilmiş və aktlaşdırılmışdır. Lakin aktlarda qeyd edilən bu hallar seçki hüquqlarının pozulması kimi qiymətləndirilə bilməz.

Bundan başqa, 30 sayılı seçki məntəqəsində V.H.Abdullayev tərəfindən müşahidə əsasında səsvermə prosesində yol verilməsi ehtimal edilən qanun pozuntuları barədə saat 7.20-də tərtib edilmiş akt həmin şəxs tərəfindən eyni saatda 31 sayılı seçki məntəqəsində baş verdiyi də iddia edilmişdir. Göründüyü kimi, müxtəlif seçki məntəqələrində qanun pozuntularının baş verməsi barədə eyni şəxsin eyni vaxtda akt tərtib etməsi qeyri-mümkün olduğundan həmin akt sübut kimi qiymətləndirilə bilməz. Araşdırmaya təqdim edilmiş aktlar Seçki Məcəlləsinin 42-ci maddəsinə uyğun olaraq müvafiq məntəqə seçki komissiyalarına təqdim edilməmişdir.

Şikayətə əlavə edilmiş bir ədəd CD diskdə olan görüntülər və foto şəkillər müşahidə aparılması prinsipinin pozulması ilə əldə edildiyindən sübut kimi qəbul edilə bilməz. Belə ki, Seçki Məcəlləsinin 41.1.3-cü maddəsinə əsasən, müşahidə açıq aparılmalıdır və həmin Məcəllənin 42.2.8-ci maddəsinə əsasən, müşahidəçinin səsvermənin təşkili ilə əlaqədar təklif və iradlarla məntəqə seçki komissiyasının sədrinə və ya onu

əvəz edən şəxsə müraciət etmək hüququ vardır. Müraciətdə göstərilən halda isə şikayətçi müşahidəçilərin seçki qanunvericiliyinin yuxarıda qeyd edilən tələblərinə riayət etməmələrini nəzərə almamışdır.

Hazırkı müraciətin araşdırılması prosesində seçki dairəsi üzrə səsvermə günü seçki məntəqələrində səsvermə başlandıqdan səs səs səs sayılması və səsvermənin nəticələrinə dair protokolların tərtib edilməsinin başa çatmasına kimi müşahidə aparmış müxtəlif maraqları təmsil edən müşahidəçilər tərəfindən tərtib edilən aktlara əsasən, səsvermə günü səsvermə prosesi və səs səs səs hesablanması qanunvericiliyin tələblərinə uyğun keçirilmişdir.

Belə ki, səsvermə günü 23 sayılı Nəsimi-Səbail seçki dairəsinin əhatə etdiyi seçki məntəqələrində seçki prosesini izləmiş müşahidəçilər, o cümlədən 1 sayılı seçki məntəqəsində S.Yusifova, G.Həmidova, G.Tağıyeva, G.Mustafayeva, E.Cəbiyeva, 2 sayılı seçki məntəqəsində S.İdrisova, İ.Ağayeva, G.Əhmədova, G.Əsgərova, S.Behbudova, M.Quliyeva, 4 sayılı seçki məntəqəsində S.A.Bayramova, M.M.Əliyeva, N.K.Kərimli, İ.G.Vahabova, Q.R.Əsgərova, 5 sayılı seçki məntəqəsində E.M.Hətəmov, A.H.Əliyeva, İ.İ.Məmmədova, S.M.Heydərova, N.N.Məmmədova, 6 sayılı seçki məntəqəsində F.Hümbətova, G.Həsənova, G.Ələkbərova, S.Rzayeva, E.Kərimova, N.Kəngərli, 7 sayılı seçki məntəqəsində S.S.Məmmədov, İ.A.Heydərov, E.X.Yüzbaşov, T.H.Abdullayev, Q.V.Həziyev, T.M.Əliyev, R.V.Salayev, B.N.Neymətullayev, Z.Ə.Şükürov, Ç.Ş.Həsənov, V.A.Vahidov, N.R.Eyyubov, 8 sayılı seçki məntəqəsində N.M.Mirqasımov, T.A.Əzizova, M.M.Abdullayeva, L.V.Məmmədbəyova, K.A.Məmmədova, S.Ə.Babayeva, A.S.Zeynallı, L.O.Əlimərdanova, R.E.Həsənova, S.S.Məhərrəmov, F.S.Günəşova, İ.R.Səfiquliyev, 9 sayılı seçki məntəqəsində A.V.Salahov, T.M.Kazımov, R.N.Zeynalova, R.Ə.Ağayev, Y.B.Süleymanov, R.H.Fərəcov, E.Ə.Mirzəyev, V.Ş.Zeynalov, İ.İ.Cəbrayıl, Ş.E.Nəcəfova, 10 sayılı seçki məntəqəsində V.M.Musayev, Ş.V.Musayeva, K.C.Zülfiyev, A.V.Salahov, V.Ş.Zeynalov, R.Z.Haşımov, V.Musayev, İ.Səfərov, F.S.Abbasov, 11 sayılı seçki məntəqəsində F.Vəliyeva, A.Rəhimova, Y.Aslanova, S.Abdullayev, E.İbrahiimov, P.Abbasov, S.Məmmədov, 12 sayılı seçki məntəqəsində M.Ə.Rəhimova, C.N.Quliyeva, L.M.Abbasova, N.M.Quliyev, T.V.Yansevici, 13 sayılı seçki məntəqəsində T.A.Ağayev, T.M.Xəlilov, Ş.A.Səmədova, İ.A.Şahbazbəyova, F.F.Həsənov, 14 sayılı seçki məntəqəsində N.Məmmədova, S.Məmmədova, C.Cəfərov, A.Məmmədov, G.Əliyeva, 15 sayılı seçki məntəqəsində R.Cəfərov, E.Əliyev, İ.Kərimov, G.Muradova, İ.Əfəndiyev, 16 sayılı seçki məntəqəsində C.İsgəndərova, K.Bəşirova, A.Abbasova, B.Mustafayeva, M.Vəliyeva, 17 sayılı seçki məntəqəsində M.Babayeva, R.Əliyev, G.Zeynalova, E.Məmmədova, R.Həsənova, A.Quliyeva, 19 sayılı seçki məntəqəsində A.T.Orucova, A.P.Tahirzadə, S.K.Abdullayeva, S.X.Quliyeva, T.R.Şirinova, 20 sayılı seçki məntəqəsində G.A.Əliyeva, S.R.Səfərova, N.C.Allahverdiyeva, N.A.Rzayeva, E.X.Zülfüqarov, M.Ə.Əhmədova,

S.B.Abbasova, P.Ə.Əzimova, 21 sayılı seçki məntəqəsində İ.Əhmədov, Z.Əsgərov, 22 sayılı seçki məntəqəsində Z.Məmmədov, S.Həsənova, A.B.Əhmədov, Y.S.Bağirova, Ş.M.Yolçuyeva, L.A.Abiyeva, L.V.Mehdiyeva, 23 sayılı seçki məntəqəsində X.Abdullayev, Ə.Ş.Səmədzadə, F.İsmayılov, N.Əzimov, 25 sayılı seçki məntəqəsində Ə.Ağarəfioğlu, S.Əhmədov, 27 sayılı seçki məntəqəsində X.Abdullayev, E.Ş.Səmədzadə, 28 sayılı seçki məntəqəsində P.V.Zeynalov, A.E.Həsənov, R.N.Süleymanov, F.B.Əliyev, F.S.Ələkbərova, 30 sayılı seçki məntəqəsində R.R.Hacıyev, F.F.Yusubov, F.S.Qurbanov, Z.İ.Məhərrəmov, 31 sayılı seçki məntəqəsində R.Babayev, E.Gülməmmədov, E.Musayev, E.İsmayılov, A.Qasimov tərtib etdikləri aktlarda 1 noyabr 2015-ci ildə yuxarıda qeyd edilən seçki məntəqələrində səsvermə prosesini axıra kimi izləyərkən heç bir qanun pozuntusu olmadığını, müşahidə prosesinə müdaxilə hallarının olmadığını, nə onlara, nə də digər müşahidəçilərə qarşı məntəqə seçki komissiyasının sədri və ya üzvləri tərəfindən heç bir təzyiqlərə yol verilmədiyini, səslərin sayılmasını və səsvermənin nəticələrinə dair protokolun tərtib olunduğunu müşahidə etdiklərini, protokolun surətini aldıqdan sonra məntəqəni tərk etdiklərini bildirmişlər.

Araşdırma ilə müəyyən edilmişdir ki, 23 sayılı Nəsimi-Səbail seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış deputatlığa namizəd M.Q.Babayev 3 noyabr 2015-ci il tarixdə həmin dairə seçki komissiyasının 20, 22 və 28 sayılı seçki məntəqələri üzrə səsvermənin nəticələrini mübahisələndirmiş, həmin seçki məntəqələri üzrə səsvermənin nəticələrinin ləğv edilməsi barədə komissiyaya müraciət etmiş, dairə seçki komissiyasının 3 noyabr 2015-ci il tarixli 22/57 sayılı qərarı ilə 20, 22 və 28 sayılı seçki məntəqələri üzrə səslərin yenidən hesablanmasına dair qərar qəbul edilmiş, səslər yenidən sayılaraq hesablanmış, nəticələr əvvəlki nəticələrlə üst-üstə düşdüyündən səslərin yenidən hesablanması barədə tərtib edilmiş protokollar təsdiq edilmişdir. Dairə seçki komissiyası 27 sayılı seçki məntəqəsi üzrə səsvermənin nəticələrinə dair protokolları yoxlayarkən həmin protokolda buraxılan texniki səhvə görə səslərin yenidən hesablanması barədə 2 noyabr 2015-ci il tarixdə qərar qəbul etmiş, sayılma nəticələr əvvəlki nəticələrlə üst-üstə düşmüşdür.

Araşdırma ilə müəyyən edilmişdir ki, dairə seçki komissiyası tərəfindən deputatlığa namizəd A.A.Qasımlının müraciəti ilə bağlı ətraflı araşdırma aparılmış, komissiya qanunla müəyyən edilmiş qaydada və müddətdə həmin müraciətə 7 noyabr 2015-ci ildə baxmış və əsaslandırılmış qərar qəbul etmişdir.

Bundan başqa, dairə seçki komissiyası tərəfindən təqdim edilmiş arayışdan görünür ki, həmin seçki dairəsinin ərazisində seçkiqabağı təşviqatın aparılması üçün seçkiqabağı təşviqat subyektlərinə bərabər imkanlar və şərait yaradılmış, seçki dairəsi üzrə qeydə alınmış namizədlər müxtəlif vaxtlarda seçicilərlə sərbəst görüşlər keçirmişlər. Bu hal qeydə alınmış namizədlər M.Q.Babayev və A.B.Vəliyevanın izahatları ilə də öz təsdiqini tapmışdır. Eyni zamanda seçkiqabağı təşviqatın aparılmasında

hüquqlarının pozulması halları ilə bağlı dairə seçki komissiyasına hər hansı bir müracət daxil olmamışdır. Araşdırma zamanı A.A.Qasımlı seçkiqabağı təşviqatın aparılmasında hüquqlarının pozulmasına dair hər hansı bir sənəd, material və sübuta malik olmadığına bildirmişdir.

Beləliklə, 23 sayılı Nəsimi-Səbail seçki dairəsinin dislokasiyasında olan bir sıra seçki məntəqələrində baş verməsi ehtimal olunan qanun pozuntuları ilə bağlı iddialar da öz təsdiqini tapmadığından, həmçinin səsvermənin keçirilməsi və ya səsvermənin nəticələrinin müəyyənləşdirilməsi zamanı həmin seçki dairəsi üzrə seçicilərin iradəsini müəyyənləşdirməyə imkan verməyən qanun pozuntuları olmadığından deputatlığa qeydə alınmış namizəd A.A.Qasımlının 14 noyabr 2015-ci il tarixli 181 sayılı müraciəti əsassız olduğundan təmin edilməməli, həmin dairə seçki komissiyasının 7 noyabr 2015-ci il tarixli 23/60 sayılı qərarı dəyişdirilmədən qüvvədə saxlanılmalıdır.

Yuxarıda göstərilənləri əsas götürərək, Azərbaycan Respublikası Seçki Məcəlləsinin 112-ci, 112-1-ci maddələrinə və "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Seçki Komissiyasına və dairə seçki komissiyalarına seçki hüquqlarının pozulması ilə əlaqədar şikayət və müraciətlərin verilməsi və onlara baxılması qaydaları haqqında Təlimat"ın 1-ci, 2-ci, 4-cü, 6-cı və 7-ci hissələrinə əsasən **rəyə gəldim** :

1. 2015-ci il noyabrın 1-də keçirilmiş Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə seçkilərdə 23 sayılı Nəsimi-Səbail seçki dairəsi üzrə deputatlığa qeydə alınmış namizəd Qasımlı Azər Ağaqasım oğlunun 14 noyabr 2015-ci il tarixli 181 sayılı müraciəti əsassız olduğundan təmin edilməsin, dairə seçki komissiyasının 7 noyabr 2015-ci il tarixli 23/60 sayılı qərarı dəyişdirilmədən qüvvədə saxlanılsın.

2. Rəy qəbul edildiyi andan 18 saatdan gec olmayaraq dərc olunsun (internet saytına yerləşdirilsin) və surəti müraciət etmiş şəxsə göndərihsin.

Ekspert qrupunun üzvü

İlkin Şahbazov